

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΖΑΓΟΡΑΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

Ἱστοριοδίφου-Συγγραφέως

Ὁμιλία κατὰ τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων
(30 Ἰανουαρίου 1961)

Ἱστορικός σταθμός ἢ σημερινή ἡμέρα γιὰ τὴ Ζαγορά. Πόθοι σειρᾶς γενεῶν ὀλοκλήρων, διατρεφόμενοι ἐπὶ χρονικὴν περίοδον δύο αἰῶνων, καὶ συγκεκριμένως ἀπὸ τοῦ 1762, ὅποτε χρονολογεῖται ἡ πρώτη ἐκ βιβλίων δωρεὰ πρὸς τὸ τότε, παρὰ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην, λειτουργοῦν Σχολεῖον, πραγματοποιοῦνται σήμερον, 30^{ῆν} Ἰανουαρίου τοῦ 1961. Ἡ Ζαγορά οὕτως ἀποκτᾷ Βιβλιοθήκην, γεγονός πού προοιωνίζει περαιτέρω πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῶν συμπατριωτῶν μας καὶ τῶν γενεῶν πού μέλλουν νὰ μᾶς διαδεχθοῦν, καὶ πού θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς εὐάνδρου καὶ πλουσιοπαρόχως ὑπὸ τῆς φύσεως προικισμένης κωμοπόλεώς μας.

Κατόπιν τῶν δηλώσεών μας αὐτῶν, εἶναι φυσικὸν νὰ διερωτηθοῦν πολλοὶ ἀπὸ ὑμᾶς: — Πῶς; μήπως δὲν ὑπῆρχε Βιβλιοθήκη μέχρι σήμερον; Δὲν ἀκούγαμε καὶ δὲν διαβάσαμε πὼς στὴ Ζαγορά ὑπάρχει Βιβλιοθήκη; Περί ποίας λοιπὸν Βιβλιοθήκης γίνεται σήμερον λόγος;

Εἰς τὰς ἀπορίας σας αὐτάς, τὰς ἀπολύτως δικαιολογημένας, σᾶς ἀπαντᾷ μετὰ τὴν σειρὰν μου: — Μάλιστα, ἀκούετε καὶ διαβάσατε διάφορα, σχετικὰ μετὰ αὐτὴν, δημοσιεύματα εἰς ἐφημερίδας ἢ καὶ σὲ βιβλία ἀκόμη. Ὑπάρχει ἐν τούτοις κανεὶς ἀπὸ ὑμᾶς πού νὰ τὴν εἶδε ἢ νὰ τὴν συμβουλευθῆ ποτὲ κατὰ τι;

Ἡ ἀπάντησίς σας ἀσφαλῶς θὰ εἶναι ἀρνητικὴ, ἀφοῦ εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητον, ὅτι, Βιβλιοθήκην μετὰ τὴν πραγματικὴν ἔννοια τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς οὐδέποτε ἀπέκτησεν ἡ Ζαγορά. Ἐκεῖνο δὲ πού ἐδίδεν ἀφορμὴν ὥστε νὰ γίνεταί λόγος περὶ Βιβλιοθήκης, οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸ παρά ἀριθμὸς χειρογράφων καὶ παλαιῶν ἐκδόσεων, μετακομιζομένων ἀπὸ ἀποθήκης εἰς ἀποθήκην, μετὰ φυσικὴν συνέπειαν τὴν φθορὰν καὶ αἰσθητὴν μείωσιν τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν.

Εἶναι ἐν τούτοις ἀληθές ὅτι, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ β' ἡμισείας τοῦ 18^{ου} αἰῶνος, δαπάναις τοῦ πρώτου δωρητοῦ βιβλίων, τοῦ καὶ ποικιλοτρόπως ἄλλως εὐεργετήσαντος τὴν γενέτειραν αὐτοῦ Ζαγορὰν, ἀειμνήστου Ἰωάννου Πρίγκου, ἀνηγέρθη παρὰ τὴν μονὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου καὶ ἐν συνεχείᾳ τοῦ «Ἑλληνομουσείου», οἰκοδομὴ διὰ τὴν τοποθέτησιν καὶ φύλαξιν ἐντὸς αὐτῆς τῶν μέχρι τότε συγκεντρωθέντων, ἐκ δωρεῶν τοῦ ἰδίου βιβλίων. Ἡ οἰκοδομὴ ἐκεῖνη ἐπεῖχεν ὄντως θέσιν Βιβλιοθήκης, ἀπροσίτου ὅμως εἰς τὸ κοινόν, ὡς χρησιμοποιουμένης ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τῶν διδασκάλων τῆς προμνησθείσης Σχολῆς, τοῦ ἀνωτέρου τουτέστιν ἐκείνου διδασκηρίου, εἰς τὸ ὅποιον ἐδίδασξαν ἄνδρες σοφοί, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξῆλθον τοιοῦτοι διαπρέψαντες ὡς Πατριάρχαι, Μητροπολίται, ἄρχοντες τῶν ἡγεμόνων τῶν παραδουναβίων χωρῶν, ἀντιναύαρχος τοῦ Ρωσικοῦ στόλου, καθηγηταὶ Πανεπιστημίων, συγγραφεῖς, μεγαλέμποροι καὶ βιομήχανοι, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐθνεγέρται καὶ ἀγωνισταὶ ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐφ' ὅσον εἰς αὐτὴν τὴν Σχολὴν ἐδιδάχθησαν τὰ πρῶτα Γράμματα οἱ ἐκ Μηλεῶν Γαζῆς καὶ Κωνσταντᾶς καὶ κυρίως ὁ ἐκ Φερῶν Ρήγας, ὅστις καὶ ὑπὸ Ζαγοριανῶν, ὑψηλὰς θέσεις κατεχόντων εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Βλαχίαν, προωθήθη κατόπιν διὰ τὴν φθάσῃ εἰς ὃ σημεῖον ἐπέτυχε τελεσφόρον δρᾶσιν.

Βιβλιοθήκην λοιπὸν, μετὰ προορισμὸν τὴν ἐξυπηρέτη-

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Λόγιος, ἱστοριοδίφης, λογοτέχνης καὶ δημοσιογράφος ἐκ Ζαγορᾶς τοῦ Πηλίου. Ἐνωρίτατα μετέβη πρὸς βιοπορισμὸν εἰς Αἴγυπτον, ἔνθα, πλὴν τοῦ Κερδῶφου ἐκαλλιέργησεν εὐδοκιμώτατα καὶ τὸν Λόγιον Ἑρμῆν, διακονήσας τὴν Λογοτεχνίαν, τὰς Τέχνας καὶ τὴν σωματικὴν δραστηριότητα τοῦ αἰγυπτιώτου Ἑλληνισμοῦ ὑπὲρ τὴν πεντηκονταετίαν. Μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ποιητοῦ Πέτρου Μάγνη ἐξέδωκε τὸ λογοτεχνικὸν περιοδικὸν «Σεράπιον», ἐδημοσίευσεν δὲ εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ καὶ αὐτοτελῆ βιβλία ποιήματα καὶ διηγήματα ὑπὸ τὸ φιλολογικὸν ψευδώνυμον «Πήλιος Ζάγρας». Μετὰ περισσοῦ ζήλου καὶ ἀόκνου ἐπιμελείας ἡσχολήθη μετὰ ἱστοριοδικὰς ἐρεῦνας, σχετιζόμενος μετὰ τὸ Πήλιον, εἰς πυκνὰ δὲ μελετήματα, ἄρθρα καὶ αὐτοτελῆ βιβλία ἀπεθσαύρισεν παντοῖον ὕλικόν, ἀφορῶν τὰ ἐκκλησιαστικὰ μνημεῖα τοῦ Πηλίου. Πολύτιμα εἶναι τὰ δημοσιεύματά του τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὸν Ἑλληνισμὸν τῆς Αἴγυπτου, διὰ τῶν παρεχομένων δὲ εἰδήσεων καὶ ἀπικριβωμένων πληροφοριῶν θεωρεῖται ὡς ὁ κατ' ἐξοχὴν γραμματολόγος τοῦ Αἰγυπτιώτου Ἑλληνισμοῦ.

σιν τοῦ φιλαναγνωστικοῦ κοινοῦ τῆς Ζαγορᾶς, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἐξωθεν προερχομένου φιλομαθοῦς ἐπισκέπτου μας, ἀκριβῶς ὅπως τὴν ὠνειρεύθησαν καὶ τὴν ἐπόθησαν οἱ κατὰ καιροὺς δωρηταὶ βιβλίων, ἢ οἱ συνηγορήσαντες ὑπὲρ αὐτῆς, διὰ πρώτην φοράν ἀποκτᾷ ἡ Ζαγορά. Καὶ εἶναι ἔνδειξις παλαιοῦ οἴωνοῦ τὸ γεγονός ὅτι τὰ ἐπίσημα ἐγκαινία αὐτῆς, δὲ μόλις πρὸ μικροῦ καθαγιασθέντα διὰ τῆς τελέσεως ἐνταῦθα ἁγιασμοῦ, συμπίπτουν μετὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐορτὴν σχολικὴν, καθ' ἣν ἐξαίρονται τὰ ἑλληνικὰ Γράμματα καὶ ἡ πνευματικὴ μὀρφωσις.

Δικαίως ὅθεν πανηγυρίζομεν τὴν στιγμὴν ταύτην, μετὰ τὴν ἐπισημότητα τὴν ἀπόκτησιν Βιβλιοθήκης, ἢ δέ, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ δραστηριωτάτου καὶ ζηλωτοῦ πάσης προόδου διὰ τὸν τόπον μας κ. Γεωργίου Ἀθ. Σαμαρέλου διατελοῦσα Κοινοτικὴ Ἐπιτροπὴ, δέον νὰ αἰσθάνεται ἱκανοποίησιν, ἀλλὰ καὶ ὑπερηφάνειαν, διότι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἐπραγματοποιήθη ἕνα τόσης εὐεργετικῆς σημασίας ἔργον, τὸ ὅποιον προώρισται νὰ ζήσῃ ὑπὲρ πάντων καλντερίμιον ἢ πᾶσαν γέφυραν, ἔργον ὅπερ θὰ διαιωνίζῃ εἰς τὸ διηνεκὲς τὴν Ζαγορὰν ὡς φιλόμουσον καὶ ἐστίαν Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν.

Κατὰ τὴν ἐπίσημον καὶ ἱστορικὴν ταύτην στιγμὴν θεωροῦμεν ἐπιβεβλημένον ἡμῖν καθῆκον, ὅπως μνησθῶμεν καὶ ἄλλων παραγόντων, οἵτινες, εἴτε ἐκ συμπτώσεως εἴτε ἐξ ἐπιγνώσεώς των, συνετέλεσαν πάντως εἰς τὴν εὐδωσίαν τοῦ σήμερον ἐγκαινιολομένου τούτου ἰδρύματος.

Ὁ ἐκ Ζαγορᾶς καταγόμενος Κίμων Πανταζόπουλος, κάτοικος Σμύρνης καὶ ἐν Δευζιλῇ διατηρῶν τὰς βιομη-

χανικὰς καὶ ἐμπορικὰς ἐγκαταστάσεις του, ἀφῆκε διὰ διαθήκης του γενναῖα ποσὰ εἰς πλεῖστα ὄσα φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα, εἰς ναοὺς καὶ σχολεῖα τῆς Σμύρνης καὶ τοῦ Δελφίνου. Διὰ τὰς κοινότητας Σμύρνης καὶ Ζαγοράς ἐπεφύλαξε τὰ μεγαλύτερα ποσὰ δι' ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα καὶ δι' ὑποτροφίας ἐπιμελῶν εἰς τὰ μαθήματα νέων καὶ νεανίδων πτωχῶν καὶ ἀπόρων οἰκογενειῶν. Τὸ κληροδοτήμα αὐτό, εὐρεθὲν ἀνεκαθάριστον εἰς ἐποχὴν κρίσεως καμπτῆς διὰ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Μικρασίας, ἐκινδύνευε νὰ ἐκηδευσθῆ. Τοῦτο προαισθανθεὶς ὁ πολιτικὸς τοῦ τόπου μας, ἀείμνηστος Ρήγας Ἀπ. Πάντος, παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν τότε Ὑπουργὸν Βοσζίκην, σπεύδει εἰς Σμύρνην, ὅπου καὶ ἐπιτυγχάνει κατὰ τὸν καλύτερον δυνατὸν τρόπον τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ κληροδοτήματος.

Διὰ τῶν χρημάτων αὐτῶν τοῦ κληροδοτήματος Κίμωνος Πανταζοπούλου, ὁ ἀείμνηστος ἰατρός Ἰωάννης Ἀπ. Πάντος, ἐν τῇ ιδιότητι του ὡς Προέδρου τῆς Κοινότητος, συναινούσης καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν Ἐπιτροπῆς, προέβη βραδύτερον εἰς τὴν οἰκοδομήσιν τοῦ παρόντος ὄλου κτιρίου, μὲ προοπτικὴν νὰ καταστῆ τοῦτο Κέντρον Τουριστικόν. Προέβλεπεν ὅμως, καὶ διὰ Βιβλιοθήκην, διὰ τὴν ὁποίαν προώρισε τὰς τέσσαρας ταύτας αἰθούσας, τὰς ἀποτελοῦσας ἀνεξάρτητον τμήμα τοῦ λοιποῦ κτιρίου.

Ἐπὶ προεδρίας ἐπίσης τοῦ ἱατροῦ Κωνστ. Καραγεωργίου καὶ τῇ ὑποδείξει ἡμῶν, ἐπετεύχθη ἡ ὑπαγωγή τῆς μέχρι τοῦ ἔτους 1955 Κοινοτικῆς Βιβλιοθήκης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, χαρακτηρισθείσης ἔκτοτε ὡς Δημοσίας τοιαύτης.

Φυσικὴ συνέπεια τῆς τελευταίας ταύτης πράξεως ὑπῆρξεν ἡ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας χορήγησις τῆς ἀπαιτηθείσης δαπάνης διὰ τὴν ὄλην διαρρύθμισιν τοῦ δι' αὐτὴν προωρισμένου χώρου, τὴν κατασκευὴν τούτεστιν τῶν ὀροφῶν τῶν 4 αἰθουσῶν, τὴν ὄλην ἀσβεστόχρισιν, τὴν ἀντικατάστασιν ὄλων τῶν θυρῶν καὶ παραθύρων διὰ νέων τοιούτων στερεῶν καὶ καλαισθητῶν, τὴν διὰ μωσαϊκῶν στρώσιν τοῦ δαπέδου, τὴν κατασκευὴν γραφείου, τραπεζῆς καταλλήλου δι' ἀναγνωστήριον καὶ τὴν ἀγορὰν καθισμάτων. Τὸ αὐτὸ Ὑπουργεῖον, διὰ τοῦ Τμήματος Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν, χορηγεῖ κατ' ἔτος σεβαστὸν ἀριθμὸν βιβλίων συγχρόνων ἐκδόσεων, πρόκειται δέ, μετὰ τὴν ἐπισημοποίησιν τῆς ὀριστικῆς καὶ ἀνέτου ἐνταῦθα ἐγκαταστάσεως τῆς Βιβλιοθήκης, νὰ διορίσῃ καὶ ἔμμισθον βιβλιοθηκάριον μετὰ κλητῆρος.

Αὐτὸ εἶναι ἐν ὀλίγοις τὸ ἱστορικὸν τῆς σήμερον ἐγκαινιαζομένης Βιβλιοθήκης μας. Ἴνα ὅμως αὕτη καταστῆ μοναδική, τουλάχιστον ἀνά τὴν Θεσσαλίαν, ὑπολείπονται εἰσέτι πολλά, τὴν συμπλήρωσιν τῶν ὁποίων ἀναμένομεν ἀπὸ τὴν ἰδίαν σημερινὴν Κοινοτικὴν Ἐπιτροπὴν. Τὰ κυριώτερα δὲ τούτων, ἀποβλέποντα εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν καὶ ἱστορικὴν, εἰς ὅτι, ἀφορᾷ τὸν τόπον μας, διαπαιδαγώγησιν τῶν συμπατριωτῶν μας, καὶ ἰδίᾳ τῆς φερόμενης νεολαίας, ἡ ὁποία πληροῖ τὴν στιγμὴν ταύτην τὰς αἰθούσας τοῦ νεοσυστάτου ἐπιμορφωτικοῦ τούτου ἰδρύματος, εἶναι τὰ ἑξῆς:

α) Ἡ εὐρεῖα αὕτη αἴθουσα, ἡ προοριζομένη δι' ἀναγνωστήριον, δεόν νὰ διακοσμηθῆ μὲ ζωγραφικοὺς πίνακας Θεσσαλῶν καλλιτεχνῶν. Ἐχομεν ἤδη ὑποδείξει τοῦτο καὶ ἄλλοτε, νῦν δὲ δηλοῦμεν ὅτι εἴμεθα πρόθυμοι νὰ προσφέρωμεν τὰς ὑπηρεσίας μας εἰς τὸν φίλον κ. Πρόεδρον πρὸς συνεργασίαν διὰ τὴν δωρεάν ἀπόσπασιν ἀπὸ κάθε Θεσσαλὸν ζωγράφον, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν οὗτος διαμένει, ἀνά ἓνα ἢ δύο πίνακάς του. Θ' ἀποτελεσθῆ οὕτως ἐνταῦθα, μαζὺ μὲ τὴν διακόσμησιν τῆς αἰθούσης, μία διαρκὴς ἐκθεσις ζωγραφικῆς τέχνης τῶν Θεσσαλῶν καλλιτεχνῶν.

β) Ἡ πρώτη ἄμα τῇ εἰσόδῳ αἴθουσα, δεόν νὰ περιλάβῃ προθήκας, ἐντὸς τῶν ὁποίων νὰ ἐκτίθενται ὅλα τὰ εἶδη τῶν γυναικείων καὶ ἀνδρικών ἐνδυμασιῶν ἐκ τῶν ἐν χρήσει εἰς τὸ Πήλιον, πρὶν ἢ ὁ εὐρωπαϊκὸς συρμὸς, ὁ ἀδια-

κόπως ἐναλλασσόμενος, ἀντικαταστήσῃ τὰς πλήρεις γραφικότητας τοιαύτας τῶν προγόνων μας. Διὰ τὴν πραγματοποίησιν ὅμως τῆς τοιαύτης ὑποδείξεώς μας, πρέπει νὰ συμβάλλουν πάντες οἱ δυνάμενοι ἐκ τῶν συμπατριωτῶν μας, ἀκόμη καὶ ἐκ τῶν κατοίκων τῶν λοιπῶν χωρίων τοῦ Πηλίου. Συνίσταται δὲ ἡ αἰτουμένη συμβολὴ τῶν εἰς τὸ νὰ προσφέρουν, ὅσοι κατέχουν τοιαῦτα, ἐνδυμασίας, κλειδατάρια, φακιόλια, μαφέσια καὶ ὅτι ἄλλο χαρακτηριστικὸν τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς. Ἡ δὲ εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Βιβλιοθήκης, ἡ ὁ διευθυντὴς αὐτῆς ποῦ θὰ παραλαμβάνῃ τὰς δωρεάς, θ' ἀναλάβῃ καὶ τὴν φροντίδα νὰ διαιωνίσῃ, κατὰ τρόπον ὁρατὸν, τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν.

γ) Εἰδικὴ αἴθουσα, ἔξω τοῦ χώρου τῆς Βιβλιοθήκης, τὴν ὁποίαν ὁ κ. Πρόεδρος ὑπεσχέθη νὰ παραχωρήσῃ, δεόν ν' ἀποτελέσῃ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Μουσεῖον τῆς Ζαγοράς. Διότι, πρέπει νὰ γνωρίζετε, κυρίαί καὶ κύριοι, καὶ ἰδιαιτέρως σεῖς ἡ νεολαία, ἡ ἐλπίς τῆς πατρίδος μας καὶ τοῦ ἔθνους ὁλοκλήρου, ὅτι ἡ Ζαγορὰ κατέχει, ἐκ προγονικῆς κληρονομίας, πλοῦτον ἀμύθητον, ὅστις τυχὸν ἐκποιούμενος δύναται νὰ μετατρέψῃ τὴν κωμόπολιν μας εἰς ἀληθῆ Παράδεισον. Ὁ πλοῦτος ὅμως αὐτὸς ὀφείλει νὰ παραμείνῃ θησαυρὸς ἀνεκποίητος, ὅστις, καταλλήλως διαφημιζόμενος, θ' ἀποδίδῃ συνεχῶς καὶ ἐπ' ἄπειρον διὰ

Πήλιον : Χάνι Κυριαζῆ

μόνης τῆς ἐκθέσεως αὐτοῦ εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἐκάστοτε ἐπισκεπτῶν μας, οἱ ὅποιοι, χάρις εἰς τὴν φήμην αὐτοῦ, διαρκῶς θ' ἀξάνωνται πρὸς ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν ὠφέλειαν τοῦ τόπου μας. Καὶ ὁ θησαυρὸς αὐτός, ὁ τόσον ἐπωφελεὴς διὰ τὴν Ζαγορὰν, ἀπαντᾷται διεσπαρμένος ἐντὸς τῶν ναῶν, τῶν μονῶν καὶ τῶν ἐξωκκλησιῶν μας, ὑποκείμενος εἰς διαρκὴ φθορὰν ἐξ ἀφορμῆς ἱεροσύλων τινῶν, οἵτινες, ὑποκρινόμενοι τοὺς θρησκους καὶ τὸν Θεὸν φοβούμενους, τολμοῦν νὰ θέτουν χεῖρα βέβηλον ἐπ' αὐτοῦ πρὸς ἰδίαν αὐτῶν ὠφέλειαν. Τὸν θησαυρὸν αὐτόν, ἡ μᾶλλον μέρος αὐτοῦ, ἀποτελούμενον ἀπὸ τέμπλα, ἄμβωνας, δεσποτικῶν θρόνων, παλαιᾶς εἰκόνας βυζαντινῆς τέχνης, ἱερά ἄμφια, ἀρχαῖα βιβλία καὶ χειρόγραφα, δεόν νὰ συγκεντρώσωμεν, τῇ εὐγενεῖ συνεργασίᾳ εἰδικῶν ἀρχαιολόγων ἢ μελετητῶν τῆς Βυζαντινῆς ἢ Λαϊκῆς τέχνης, εἰς τὴν παραχωρουμένην αἴθουσαν, καὶ ταύτης μὴ ἐπαρκούσης, εἰς τὸν ὑπολείπομενον χώρον τοῦ ὄλου οἰκοδομήματος. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ δημιουργήσωμεν ἓνα Ἐκκλησιαστικὸν Μουσεῖον, ἀπαράμιλλον ἐκείνου τοῦ Λοβέρδου τῶν Ἀθηνῶν, καὶ μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του καθ' ἅπασαν τὴν Θεσσαλίαν.

Αὕτη ἐν ὀλίγοις ἡ εἰκὼν τῆς πολυπλεύρου Βιβλιοθήκης μας, ἡ ὁποία εὐχόμεθα νὰ ὁλοκληρωθῆ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς νῦν ἐν ἐνεργείᾳ Κοινοτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἵνα τὰ ὀνόματα τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ὑπὸ πάντων ἀγαπητὸν πρόεδρόν μας κ. Γ. Σαμαρέλον, μνημονεύωνται ἐσαεὶ χρυσοῖς γράμμασιν.

Ταῦτα ὡς πρὸς τὸ ἱστορικὸν τῆς ἰδρύσεως καὶ τὴν προβλεπομένην περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς Βιβλιοθήκης Ζαγο-

ρᾶς. Ποία ὁμως ἡ ἀρχὴ καὶ τίς ὁ λόγος ὁ ὠθήσας τοὺς πρῶτους σχόντας τὴν πρωτοβουλίαν νὰ ἰδρῦσουν Βιβλιοθήκας;

Ἡ πρώτη ἐμφάνισις αὐτῶν ἀνάγεται εἰς πολὺ παλαιὰν ἐποχὴν, καὶ συγκεκριμένως εἰς τοὺς χρόνους κατὰ τοὺς ὁποίους οἱ ἄνθρωποι, ἀφοῦ ἐπέτυχον ν' ἀποτυπώνουν διὰ σχημάτων καὶ εἰκόνων τὰς ὑποτυπώδεις σκέψεις των, ἐπικινητῶν ἀντικειμένων, διότι πρότερον ἐχάραττον αὐτὰς ἐπὶ βράχων ἐξῶθεν τῶν σπηλαίων, τὰ ὁποῖα ἐχρησίμευον διὰ κατοικίας των, ἐσκέφθησαν ὅπως, τὰ γραπτὰ αὐτὰ ἀντικείμενα, ἀποτελούμενα ἀπὸ φλοιοὺς ὠρισμένων δένδρων, πλίνθους, τεμάχια πηλίνων σκευῶν κ.ἄ., φυλάσσωνται πρὸς ἀσφάλειάν των μέσα σὲ ξεχωριστὰ διαμερίσματα παραπλεύρως ναῶν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐδημιουργήθησαν αἱ πρῶται Βιβλιοθήκαι, μακρὰν βεβαίως τοῦ νὰ ἐπιτελοῦν τὸν σκοπὸν των, ὅπως τὸν ἐννοοῦμεν ἡμεῖς σήμερον, χωρὶς ν' ἀπέχουν ἐν τούτοις πολὺ, κατὰ τὸν προορισμὸν των, ἀπὸ τὴν κατάστασιν εἰς ἣν διετέλει μέχρι χθὲς ἡ ἰδικὴ μας Βιβλιοθήκη.

Ἡ πλέον ἀρχαία Βιβλιοθήκη, γνωστὴ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 15^{ου} αἰῶνος π.Χ. Αὕτη, ἀνακαλυφθεῖσα ἐν ἔτει 1870 κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῆς ἀρχαίας Νινευῖ, σύγκειται ἀπὸ 30.000 πινακίδας ἀπὸ πλίνθους

Zagorá : Πλατεῖα

ὁπούς, ἀποκειμένας νῦν εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον τοῦ Λονδίνου. Αἱ πινακίδες αὗται πού εὑρέθησαν τοποθετημέναι κατὰ σειρὰν ἐπὶ σανίδων ἐντὸς ἰδιαίτερας αἰθούσης τῶν ἀνακτόρων τῶν Ἀσσυρίων Βασιλέων, ἀπετέλουν τὴν ἀλληλογραφίαν τῶν τελευταίων μὲ τοὺς Αἰγυπτίους Φαραῶ, ἠσχολοῦντο δὲ μὲ θέματα θεολογικά, ἱστορικά, ἀστρονομικά, φιλολογικὰ καὶ ἐμπορικὰ.

Ἡ ἀντίστοιχος ἀλληλογραφία, ὀφειλομένη στὸν Ἀμένωφιν Α', Φαραῶ τῆς Αἰγύπτου περὶ τὰ 1020 π.Χ., ἀνεκαλύφθη ἐν ἔτει 1888 στὴν Τέλ Ἀμάρνα τῆς Νειλορρύτου χώρας.

Ὡς ἀξίαι λόγου Βιβλιοθήκαι, προχριστιανικῆς πάντοτε ἐποχῆς, ἀναφέρονται αἱ: τοῦ Πεισιστράτου, ἄρχοντος τῶν Ἀθηναίων, τοῦ τυράννου Πολυκράτους στὴ Σάμο, τοῦ ποιητοῦ Εὐριπίδου, τοῦ Ἀθηναίου ἄρχοντος Εὐκλείδου, τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Κυπρίου Νικοκράτους, τοῦ Εὐθυδήμου καὶ ἄλλων.

Τὴν πρωτεύουσαν πασῶν θέσιν κατεῖχον αἱ τῆς Ἀλεξανδρείας, ἡ Μεγάλῃ καὶ ἡ Μικρᾷ, λεγόμεναι, τὰς ὁποίας ἰδρυσεν Πτολεμαῖος ὁ Σωτὴρ καὶ αἵτινες ἐφθασαν νὰ περιλαμβάνουν 700.000 βιβλία ἢ κυλίνδρους. Ἀκολουθοῦν αἱ τῆς Ἀντιοχείας τῆς Συρίας, ἐπὶ Ἀντιόχου τοῦ Σωτῆρος, τῆς Πέλλας ἐπὶ Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ, τῆς Ρόδου, τῆς Περγάμου, τῆς Σικελίας, τῆς Ρώμης καὶ ἄλλαι.

Μεταχριστιανικῶς αἱ Βιβλιοθήκαι ἐπεξετάθησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν, τὸ Σινᾶ, τὸ Ἅγιον Ὄρος, τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἀλλαχοῦ, περιέχουσαι ἅπασαι χειρόγραφα βιβλία, συνήθως ἐπὶ περγαμηνῶν, καὶ κυλίνδρους παπύρων.

Ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεως ὁμως τῆς τυπογραφίας καὶ ἐντεῦθεν, μὲ τὸ νὰ πληθυνθοῦν τὰ βιβλία ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ αἱ Βιβλιοθήκαι εἰς σημεῖον ἀφάνταστον. Δὲν ὑπάρχει σήμερον πόλις ἐν Ἑλλάδι, Ἀμερικῇ καὶ τῇ ἰδιῇ Εὐρώπῃ χωρὶς Δημοσίαν Βιβλιοθήκην, ἐκτὸς τῶν ἰδιωτικῶν τοιούτων καὶ ἐκείνων πού διατηροῦν ὠρισμένοι Σύλλογοι στὰ ἐντευκτήριά των. Ἀλλὰ καὶ εἰς ἀριθμὸν βιβλίων, τινὲς ἐξ αὐτῶν ἔχουν ὑπερβῆ πᾶν προβλεπόμενον ὄριον. Ἡ τῶν Παρισίων, τοῦ Βερολίνου, τοῦ Μονάχου, τῆς Βιέννης, τοῦ Λονδίνου, τοῦ Λένινγκραδ, τῆς Νέας Ὑόρκης, τῆς Οὐάσιγκτων καὶ ἄλλων μεγαλοπόλεων, περιέχουν ἀνὰ ἑκατομύρια τόμους ἐκάστη ἐξ αὐτῶν.

Ἡ ἡμετέρα Ἐθνικὴ τῶν Ἀθηνῶν, ἀσφαλῶς ὑστερεῖ τῶν προαναφερθεῖσάν ἀδελφῶν τῆς τῶν ξένων χωρῶν. Εἶναι ὁμως καὶ νεωτέρα ἐκείνων, ὡς ἰδρυθεῖσα κατὰ πρῶτον στὴν Αἴγινα στὰ 1829, ὁπόθεν μεταφερθεῖσα στὰς Ἀθήνας στὰ 1834 ἐγκατεστάθη ὀριστικῶς ἐν ἔτει 1903 εἰς τὸ γνωστὸν παρὰ τὸ Πανεπιστήμιον καλλιμάρμαρον μέγαρον, διὰ τὸ ὁποῖον, ὁ μέγας ἐθνικὸς εὐεργέτης καὶ προστάτης τῶν γραμμάτων, αἰδίδιμος Βαυλιάνος, ἔδαπάνησεν 112.000 λίρας χρυσᾶς. Περιέχει δὲ αὕτη ὑπὲρ 600.000 τόμους καὶ 4.000 χειρόγραφα. Ἐὰν ὁμως εἰς ταύτην συμπεριλάβωμεν καὶ τὰς Βιβλιοθήκας τῆς Βουλῆς, τὴν Γενάδειον καὶ τὴν Μπενάκειον, τότε τὸ σύνολον τῶν βιβλίων ὑπερβαίνει τὸ ἑκατομύριον.

Τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἡμετέρα Βιβλιοθήκη, ἂν καὶ κατὰ 67 ἔτη πρεσβυτέρα τῆς Ἐθνικῆς, παραμένει εἰς τὴν βρεφικὴν τῆς εἰσέτι κατάστασιν, ἄς μὴ μᾶς ἀπογοητεύει. Τὸ κάθε τι διὰ ν' ἀναπτυχθῆ ἔχει ἀνάγκην προστασίας, ἐνδιαφέροντος καὶ καλλιεργείας. Τὰς ἀρετὰς αὐτὰς οὐδέποτε ἐγνώρισεν ἡ Βιβλιοθήκη μας ἀπὸ τοὺς ἐνδεδειγμένους κατὰ καιροῦς νὰ τὴν προστατεύουν. Καὶ τοῦτο διότι κανεὶς τους δὲν ἐπίστευσε εἰς τὴν δυνατότητα τῆς ἀναπτύξεώς της ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ κοινοῦ. Καὶ ἂν παρουσιάξῃ αὕτη κάποιαν ἐξέλιξιν τοῦτο ὀφείλεται εἰς ἰδιωτικὰς πρωτοβουλίας. Ἀλλ' ἄς μὴ κατατριβώμεθα εἰς αἰτιάσεις καὶ μεμψιμοιρίας. Ἄς κλείσωμεν τὴν σελίδα τοῦ παρεθόντος – καὶ ἄς προσπαθῶμεν ὅλοι μας νὰ καταβάλωμεν κάθε μας προσπάθειαν ὅπως κερδίσωμεν κατὰ τὸ ἐνὸν τὸν ἀπολεσθέντα χρόνον. Καὶ θὰ ἐπιτύχωμεν τοῦτο, εἴτε προσφέροντες βιβλία ἢ δωρεὰς εἰς χρῆμα, εἴτε προπαγανδίζοντες παρὰ τοῖς γνωστοῖς καὶ φίλοις μας ὅπως, ζῶντες ἢ μετὰ θάνατον, προσφέρουν τὰς ἀτομικὰς των βιβλιοθήκας κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν μέχρι τοῦδε δωρητῶν, οἱ:

—Ὁ καὶ ἰδρυτὴς τῆς παρουσίας Βιβλιοθήκης Ἰωάννης Κωνσταντίνος Πρίγκος. Οὗτος, κάτοχος μόλις τῶν κοινῶν γραμμάτων τῆς ἐποχῆς του, ἀπῆλθε τῆς γενετείρας του Ζαγορᾶς ἐν ἔτει 1742, εἰς ἡλικίαν 18 περίπου ἐτῶν, ἵνα ἐπιστρέψῃ ὑπερπεντηκοντοῦτης πλέον τῷ 1776. Κατὰ τὰ 34 ἔτη τῆς ἀποδημίας του, ἐξ ὧν τὰ 13 εἰς Βενετίαν καὶ Σμύρνην καὶ τὰ ὑπόλοιπα 21 εἰς Ἀμστελῶδαμον τῆς Ὀλλανδίας, παρ' ὅλην τὴν ἐμπορικὴν καὶ κοινωνικὴν του δραστηριότητα, οὐδέποτε ἔπαυσε, φιλομαθῆς ὢν, νὰ διαβάξῃ συγγράμματα τῆς ἐποχῆς του, μὲ ἰδιαίτερον προτίμησιν τὰ ἠθικο-θρησκευτικὰ, καὶ νὰ παρακολουθῇ τὸν ἡμερήσιον καὶ περιοδικὸν τύπον, ἀντιγράφων εἰς τὰ δωδεκάτομα ἀπομνημονεῦματά του πᾶν ὅ,τι τοῦ ἔκαμεν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς καὶ κυρίως τῆς ἀφορῆς τὴν θέσιν καὶ τὸ μέλλον τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ. Ἐκ τῆς συνεχοῦς καὶ ἀδιακόπου ἐπιδόσεώς του ταύτης εἰς τὰ γράμματα, ἐκτὸς τῶν πολλῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν γνώσεων τὰς ὁποίας ἀπέκτησε, κατήρτισε καὶ βιβλιοθήκην μὲ σεβαστὸν ἀριθμὸν βιβλίων. Φιλοδοξᾶν δὲ νὰ συντελέσῃ καὶ αὐτὸς, τὸ κατὰ δύναμιν, εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῶν συμπατριωτῶν του, ἀπέστειλε κατὰ περιόδους, μέσφ τοῦ ἐφημερίου τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Κυριακῆς, ἱερομονάχου Νικηφόρου Καραγιάννογλου, ὑπεροκτακοσίους χρυσοδέτους τόμους, διὰ «νὰ ἦναι διὰ τῶν μαθητῶν σπου-

Ζαγορά: Τὸ Σχολεῖο τοῦ Ρήγα, ὅπου καὶ ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Ἰωάννου Πρίγκου.

δὴν καὶ διατριβὴν στὰ μαθήματα καθὼς ἔτσι κάνουν σὲ ἄλλα μέρη παντοῦ καὶ νὰ τὰ διαβάξῃ ὅποιος θέλει καὶ ὅπου-ταν θέλει παρὰ νὰ μὴν τὰ κλέβῃ, ὅτι εἶναι κρίμα νὰ πάρῃ τινὰς ἕνα, παρὰ ὅλα διὰ ὅλους νὰ εἶναι». Αὐτὰ ἔγραφεν ὁ Πρίγκος εἰς ἐπιστολὴν τοῦ ἀπὸ 6^{ης} Ἀπριλίου 1762, μὲ τὴν ὁποῖαν συνώδευε τὴν πρώτην τοῦ ἐκ 48 τόμων ἀποστο-λὴν βιβλίων του.

— Ἐτερος γενναῖος δωρητὴς βιβλίων καὶ πολυτίμων χειρογράφων τοῦ ὑπῆρξεν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Καλλινίκος Γ'.

— Ἐπονται οἱ ἀδελφοὶ Εὐστάθιος καὶ Γεώργιος Λαπάται, ἄρχοντες τῶν ἡγεμόνων τῆς Βλαχίας, ὁ ἅγιος Σελευκεῖας Δοσίθεος καὶ οἱ μεγαλέμποροι τῆς Αἰγύπτου ἀδελφοὶ Δημήτριος καὶ Ἀλέξανδρος Ἰωάννου Κασσαβέτη.

— Ἐκ τῶν δωρητῶν τοῦ τρέχοντος αἰῶνος προηγεῖται ὁ ἰατρός Νικόλαος Διομήδους ὅστις, ἀποθανὼν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1903 ἐν Ξηροχωρίῳ, ὥριζε διὰ διαθήκης του ὅπως: «ἅπανσα ἢ ἐκ 238 τόμων, ἀπάντων χρυσοδέτων, ὁμοῦ μετὰ τοῦ καρίου ξύλου σκελετοῦ αὐτῆς [βιβλιοθήκη μου] παραδοθεῖ τῷ Δήμῳ Ζαγορᾶς, τοποθετηθεῖ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ τμήματι τῆς Ζαγοραίας Βιβλιοθήκης, ὅπως χρησιμεύῃ τοῖς περὶ τὴν φιλολογοῖαν καὶ ἰδίως τὴν ἱατρικὴν φιλολογοῖαν, ἀσχολουμένοις ἰατροῖς τῆς πόλεως ταύτης». Δυστυχῶς, παρήλθον ἔκτοτε 58 ὀλόκληρα ἔτη χωρὶς κανεὶς ἀπὸ τοὺς κοινοτικούς μας ἄρχοντας νὰ ἐνδιαφερθῇ διὰ τὴν παραλαβὴν του. Τώρα πλέον εἶναι ἀργά, τὰ δὲ βιβλία τίς οἶδε ποίας τύχης ἔτυχον.

— Γενναῖος εἰς βιβλία δωρητὴς ὑπῆρξε καὶ ὁ ἀείμνη-στος Ἀλέξανδρος Δημ. Βόλτος, γνωστός ὡς εὐερ-γέτης τῆς Ζαγορᾶς καὶ ἐξ ἄλλων σημαντικῶν αὐτοῦ δωρεῶν. Οὗτος ἀποκτήσας δι' ἀγορᾶς, τὴν ἐκ χιλίων περίπου τό-μων βιβλιοθήκην τοῦ λογίου καὶ δεινοῦ ἑλληνοῦτοῦ Δη-μητρίου Γ. Σακελλαρίδη, ἐξαδέλφου του, ἐδώρησεν αὐ-τὴν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς γενετῆρας τοῦ Ζαγορᾶς, πρὸς ἣν ὁ λόγιος καὶ συγγραφεὺς Κωνστ. Ν. Λιβανός, ἀνεπιός του, τὴν παρέδωκε σῶαν καὶ ἀσφαλῆ.

— Σεβαστὸν ἀριθμὸν βιβλίων, συγχρόνων ἐκδόσεων, προσέφερον γενναιοφρόνως: ὁ λόγιος, δημοσιογράφος καὶ διευθυντὴς τοῦ «Πρακτορείου Πνευματικῆς Συνεργασίας κ. Μάριος Βαϊῆνος καὶ τὸ τμήμα Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, τὸ δεξιῶς διευθυνό-μενον ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Κουρνούτου, τοῦ πλειστάκις ἐπιδεί-ξαντος θερμὸν τὸ ἐνδιαφέρον του ὑπὲρ τῆς Βιβλιοθήκης μας.

— Πρὸ διετίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Βιβλιο-θήκης κ. Θ. Βλάμης, εἰρηνοδίκης Ζαγορᾶς, κληθεὶς ἄρ-μοδιῶς ἐν Ἀθήναις, παρέλαβε καὶ μετέφερεν ἐνταῦθα τὴν

ἐκ 1162 τόμων βιβλίων ἢ περιοδικῶν βιβλιοθήκην τοῦ ἀειμνήστου ποιητοῦ Πέτρου Μάγνη, ψευδωνύμου τοῦ ἀδελφοῦ μου Κωνσταντίνου, τὴν ὁποῖαν ἐδώρησαμεν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην Ζαγορᾶς μέσῳ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

— Διὰ νέας ἀνακοινώσεώς μας πρὸς τὸ Τμήμα Γραμμά-των καὶ Τεχνῶν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, καὶ πρὸς τὴν ἐνταῦθα εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν, ἐδώρησαμεν καὶ τὴν ἀτο-μικὴν μας ἐκ 2242 τόμων βιβλίων ἢ περιοδικῶν πρὸς τὴν αὐτὴν Βιβλιοθήκην Ζαγορᾶς. Τὰ βιβλία ταῦτα, ὁμοῦ μὲ 93 τόμους, προσφορὰν τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διαμένοντος Ζαγοραίου ποιητοῦ Νικόλαου Τσιτσέ, ἐναποτεθέντα εἰς 18 κιβώτια, ἐφορτώθησαν ἐξ Ἀλεξανδρείας, φροντίδι καὶ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐκεῖ Γενικοῦ Προξενείου μας, κατ' Αὔγουστον τοῦ 1959 εἰς παραλαβὴν τοῦ Ὑπουργείου Παι-δείας Ἀθηνῶν, μὲ τελικὸν προορισμὸν τὴν Ζαγοράν. Ἀ-ποροῦμεν πῶς δὲν εἰδοποιήθη εἰσέτι ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Βιβλιοθήκης διὰ τὴν παραλαβὴν των.

— Τελευταῖος γνωστός ἡμῖν δωρητὴς βιβλίων τινῶν, πλὴν χρυσοδέτων, εἶναι ὁ ἐν Βόλῳ ἀποθανὼν Κωνστ. Δημητριάδης, Ζαγοριανῆς καταγωγῆς.

Αὐτοὶ εἶναι ὅλοι οἱ δωρηταὶ βιβλίων πρὸς τὴν Βιβλιο-θήκην μας. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἐπιζῶντας ἐκφράζομεν τὰς εὐγνώμονας εὐχαριστίας τῆς εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς μνή-μην δὲ τῶν ἐξ αὐτῶν ἐκλιπόντων, σὰς παρακαλοῦμεν ὅπως τηρήσωμεν ἑνὸς λεπτοῦ σιγὴν:

Τῶν δωρητῶν: Ἰωάννου Κ. Πρίγκου, Καλλινίκου Γ' Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Ἀδελφῶν Εὐστα-θίου καὶ Γεωργίου Λαπατῶν, Ἀγίου Σελευκεῖας Δοσιθέου Ἀδελφῶν Δημητρίου καὶ Ἀλεξάνδρου Ἰωάννου Κασ-σαβέτη, ἱατροῦ Νικόλαου Διομήδους, Ἀλεξάνδρου Δημ. Βόλτου, ποιητοῦ Πέτρου Μάγνη καὶ Κωνστ. Δημητριά-δου: Αἰωνία ἡ Μνήμη!

Τὸ σύνολον τῶν τόμων βιβλίων ἢ περιοδικῶν, τὰ ὁποῖα προσέφερον οἱ προμνησθέντες δωρηταί, ἀνέρχεται περί-που εἰς 10000. Τὸ ποσὸν τοῦτο εὐκόλως καὶ ἀσφαλῶς θὰ φθάσῃ καὶ θὰ ὑπερβῇ τὰς 15000, ἐὰν ἀποφασίσουν καὶ δω-ρήσουν τὰς ἀτομικὰς τῶν Βιβλιοθήκας, τὰ τιμῶντα τὴν Ζα-γοράν τέκνα τῆς, ὁποῖα: ὁ μέγας ἱστορικὸς συγγραφεὺς καὶ ποιωνιολόγος Γιάννης Κορδάτος, ὁ λογοτέχνης, κλητὴς καὶ δημοσιογράφος Κώστας Στουρνάρας, ἢ συγγραφεὺς καὶ χρονογράφος Καλλιόπη Κ. Πάντου, ὁ ἱατρός καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Δημ. Ἀντωνό-πουλος, ὁ διευθυντὴς τοῦ Δερματολογικοῦ τμήματος τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ» Ἀθηνῶν, ἱατρός Ἰωάννης Ἀπ. Καπετανάκης, ὁ πρῶν βουλευτὴς καὶ Πρόεδρος τῆς «Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἐταιρίας Θεσσαλῶν Ἰωάννης Κ. Γκλαβάνης, ὁ συμβολαιογράφος Ἀ-θηνῶν Ἀπόστολος Γ. Κολτσιδόπουλος, ὁ ἐν ἄπ. ἀντισ. Ἀργύρης Δελιδημήτρης. Ὡς πρὸς ἡμᾶς, δεδομένου ὅτι ἔχομεν ἤδη προσφέρει 3497 τόμους, ὑπο-σχόμεθα ὅπως, διὰ νέας μας δωρεᾶς, συμπληρώσωμεν ἕνα σύνολον 4000 τόμων.

Βασιζόμεθα ἐπίσης καὶ εἰς μελλοντικὰς δωρεὰς ἀπὸ μὴ συμπατριώτας μας, ἀλλ' ἀπὸ φίλους μας ἀγαπήσαντας τὴν Ζαγοράν ὡς ἰδίαν αὐτῶν πατρίδα, ὅπως ὁ ἀλησμό-νητος Βαγγέλης Σκουβαρᾶς, καθηγητὴς, ἱστορικὸς τοῦ Πηλίου συγγραφεὺς καὶ γλωσσολόγος, ὁ ἱατρός Κωνστ. Κόντης καὶ τόσοι ἄλλοι, τοὺς ὁποῖους θὰ μνημονεύσωμεν ἐν προσεχεῖ μέλλοντι.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Βιβλιοθήκης θὰ συντελέσῃ τὰ μέγιστα καὶ ὁ διορισθησόμενος Διευθυντὴς αὐτῆς. Διευ-θυντὴς δὲ ἡ Βιβλιοθηκάριος δὲν σημαίνει τὸν κλειδοῦχον ἢ φύλακα τῆς Βιβλιοθήκης, ὡς πολλοὶ νομίζουν, ἀλλὰ τὸν πολυμαθὴ ἐκείνον ἄνδρα, ὅστις θὰ δύναται νὰ παρέχῃ εὐχερᾶς πληροφορίας καὶ παραπομπὰς ἐπὶ τῶν θεμάτων ποῦ θ' ἀπασχολοῦν τοὺς θαμῶνας τῆς ὑπ' αὐτὸν Βιβλιοθή-κης.

Ἐπί πλέον ὀφείλει οὗτος νὰ καταγράψῃ καὶ κατατάξῃ τὰ βιβλία σύμφωνα μὲ τὸ ἐπικρατοῦν ἐνιαῖον σύστημα εἰς τὰς Διευθύνσεις τῆς Βιβλιοθήκης. Ἐνεργεῖται τοῦ ἴδιου Διευθυντοῦ θὰ ζητηθῶν ἀπὸ ὄλας τὰς Δημοσίας Βιβλιοθήκας Ἀθηνῶν καὶ ἐκεῖνας τῶν ξένων ἰνστιτούτων, τὰ παρ' αὐταῖς τυχὸν εὐρισκόμενα διπλᾶ ἐπ' ἀνταλλαγῇ ἢ μὴ ἰδικῶν μας τοιούτων. Ἐπίσης θὰ παρακληθῶν οἱ ὀργανισμοὶ Ροκφέλερ, Ἀχέπας καὶ Γκάπας τῆς Ἀμερικῆς, νὰ μᾶς ἀποστείλουν βιβλία, εἰς οἵανδήποτε γλῶσσαν γεγραμμένα, πρὸς πλουτισμὸν τῆς Βιβλιοθήκης μας. Τρόποι καὶ μέσα ὑπάρχουν πολλά. Τὸ μόνον ποῦ ἀπαιτεῖται εἶναι: ἰκανότης, ζῆλος καὶ δραστηριότης, προσόντα τὰ ὁποῖα ἄς εὐχηθῶμεν νὰ κατέχῃ ὁ μέλλον Βιβλιοθηκᾶριος.

Ἀνεφέραμεν ὅτι, μεταξύ τῶν ποικίλων εἰδικότητων ἐνὸς Βιβλιοθηκᾶριου ἀνάγεται καὶ ἡ ἰκανότης αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ καταγράψῃ καὶ κατατάξῃ τὰ εὐρισκόμενα κατ' ἀρχὰς καὶ τὰ ἐκάστοτε εἰσαγόμενα εἰς τὴν Βιβλιοθήκην βιβλία, σύμφωνα μὲ σύστημα ποῦ νὰ διευκολύνεται, τόσον ὁ ἴδιος ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων του, ὅσον καὶ οἱ θαμῶνες τοῦ ἀναγνωστηρίου τῆς Βιβλιοθήκης. Δὲν εἶναι ὅμως ἡ πρώτη φορά ποῦ θὰ ἐπιχειρηθῇ μιὰ παρομοία ἐργασία. Πρῶτος ὑπῆρξεν ὁ Δυοβουνιώτης, ὅστις κι' ἐδημοσίευσεν τοὺς ὑπ' αὐτοῦ καταρτισθέντας καταλόγους εἰς τὸν «Νέον Ἑλληνομνήμονα». Ἐπεταὶ ὁ Εὐάγγελος Μαυραντώνης καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1924-1926, ὁ καθηγητὴς τοῦ τότε Ἡμιγυμνασίου Γ. Δηληγιάννης, ὅστις καὶ πολλὰ τῶν χειρογράφων τοῦ Καλλινίκου Γ' ἀνεδημοσίευσεν εἰς ἑλληνικὰ περιοδικὰ. Τελευταῖος ἀναφέρεται ὁ καθηγητὴς καὶ διοργανωτὴς τοῦ «Πολυμερείου» Γυμνασίου Βαγγέλης Σκουβαρᾶς, βοηθούμενος καὶ ὑπὸ τοῦ συναδέλφου του Λ. Λάμπρου. Τῶν τελευταίων ἡ ἐργασία ὑπῆρξε πλέον συστηματικὴ τῶν προηγουμένων, ὅλας δὲ ἰδιαιτέρως ὁ Σκουβαρᾶς, μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς μόνον τὸ τυπικὸν μέρος τῆς προσφορᾶς του, κατέγινε καὶ εἰς τὴν μελέτην τῶν μέχρι τίνος ἀνεξερευνητῶν χειρογράφων ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Ζαγορᾶς καὶ ὄλου τοῦ Πηλίου. Καὶ τοῦτο διότι, χάρις εἰς τὴν φιλοπονίαν τοῦ ἀναδιφητοῦ Σκουβαρᾶ καὶ τὰς ἱστορικὰς καὶ γλωσσολογικὰς αὐτοῦ γνώσεις, ἤλθον εἰς φῶς ἐντελῶς ἄγνωστα γεγονότα, ἐξαιρόντα τὴν εἰς ἔθνικα ἔργα καὶ ἐνεργείας συμβολὴν τῶν Πηλιορειτῶν καὶ ὄλων ἰδιαιτέρως ὀρισμένων προσώπων τοῦ 18^{ου} αἰῶνος. Διὰ τὴν πολύτιμον αὐτὴν ἐργασίαν του, τὴν δημοσιευθεῖσαν ἤδη ἢ μέλλουσαν νὰ δημοσιευθῇ, ἡ εὐεργετουμένη Ζαγορὰ θὰ τοῦ εἶναι ἔσσει εὐγνώμων.

Μὲ τὴν αὐξήσιν τῶν βιβλίων τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τὸν πλουτισμὸν αὐτῆς μὲ συγχρόνους ἐκδόσεις, θὰ προκληθῇ, συντρεχούσης καὶ τῆς γύρω ὑπερόχου φύσεως, τὸ ἐνδιαφέρον τῶν διανοουμένων, οἱ ὁποῖοι, ἀντὶ ἄλλου μέρους τῆς χώρας πρὸς παραθερισμὸν τῶν, θὰ προτιμοῦν τὴν Ζαγοράν, ἐφ' ὅσον θὰ δύνανται νὰ συνδυάζουν ἐν αὐτῇ τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου, τὴν ἀπόλαυσιν τουτέστιν τῆς ἀπαραμίλλου φύσεως μετὰ τῆς ἐνασχολήσεώς των εἰς τὴν μελέτην. Πρὸς ἐπιτυχίαν ὅμως τοῦ εὐεργετικοῦ διὰ τὴν Ζαγοράν τούτου σκοποῦ, ἐπιβάλλεται ἡ διαφήμισις τῶν τοιούτων πλεονεκτημάτων τῆς κωμοπόλεώς μας, διαφήμισις ὅμως σοβαρὰ καὶ κάπως ἀσυνήθης, ἂν ὄχι πρωτότυπος, ποῦ νὰ ἐπισύρῃ ἀφ' ἑαυτῆς τὴν προσοχὴν τοῦ τύπου τοῦ κέντρου καὶ τῶν ἐπαρχιῶν. Καὶ ὡς τοιαύτης προτείνομεν, διὰ τὸ θέρος τοῦ 1962, τὸν ἑορτασμὸν τῆς 200^{ης} ἐπετείου τῆς ἰδρύσεως τῆς Βιβλιοθήκης. Κατ' αὐτόν, ποῦ πρέπει νὰ ὀρισθῇ τριήμερος, θὰ προσκληθῶν ἵνα παραστοῦν: ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν, ἀντιπροσωπεῖται τῶν Δημοσίων Βιβλιοθηκῶν Θεσσαλίας, τῶν λογοτεχνικῶν καὶ ἱστοριο-λαογραφικῶν ὀργανώσεων Ἀθηνῶν καὶ τοῦ ἡμερησίου Τύπου, καθὼς καὶ οἱ Θεσσαλοὶ ζωγράφοι, τουλάχιστον οἱ δωρηταὶ πινάκων των μέχρις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Ὁ ἑορτασμὸς αὐτὸς θὰ ἐπέχῃ θέσιν Συνεδρίου μετὰ

προκαθορισμένου προγράμματος, ἐπὶ τῶν θεμάτων τοῦ ὁποῖου θὰ κληθῶν νὰ ὀμιλήσουν διακεκριμένοι ῥήτορες, κατὰ προτίμησιν Θεσσαλοῖ. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ πρόγραμμα θὰ ποικίλλεται μ' ἐκδρομὰς καὶ χορευτικὰς συγκεντρώσεις.

Ἡ πρότασις μας αὕτη, ὅσον καὶ ἂν φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως δύσκολος, δὲν εἶναι ὅμως καὶ ἀπραγματοποίητος. Ἀρκεῖ νὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν ὁ ἀγαπητὸς πρόεδρος καὶ θὰ παρουσιασθῶν πολλοὶ νὰ τὸν συνδράμουν προσφέροντες τὰς ὑπηρεσίας των. Διακρίνω ἤδη εἰς τὰ ὄμματα τῶν φίλων καθηγητῶν τοῦ «Πολυμερείου» Γυμνασίου καὶ τῶν Δημοδιδασκάλων τῶν τριῶν Δημοτικῶν Σχολείων μας, τὴν πλήρη συγκατάθεσιν των πρὸς συνεργασίαν.

Ἦδη ὁ σπόρος ἐσπάρη. Τὸ ἔδαφος ἐμφανίζεται γόνιμον. Ἡ ἀπόδοσις του θὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὸν ζῆλον τῶν καλλιέργητῶν. Θὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ἐξέλιξιν του, εὐχόμενοι ἐπιτυχίαν.

ΓΙΑ ΣΕΝΑ ΚΑΙ ΣΕ ΣΕΝΑ

ΘΕΩΝΗΣ ΕΗΝΤΑΡΑΚΟΥ

1

Καλέ μου, ἐσύ,
ποῦ περισσῇ
γιὰ σένα ἀγάπη νοιώθω,
ποῦ σὲ κυττῶ
κι' ὄλη σκιρτῶ
ἀπὸ χαρὰ καὶ πόθο...

Ἀγαπημένε μου! Χαρὰ καὶ πόνε τῆς ζωῆς μου!
ποῦ μιὰ μὲ σέρνεις στὸ γκρεμνὸ,
μιὰ μὲ πετᾶς στὸν οὐρανὸ
κι' εἶσαι ὁ Θεὸς καὶ τύραννος τῆς
[σκλάβας σου ψυχῆς μου!

Μάτια μου, σεῖς, ποῦ μιὰ ἀτσαλένια λάμψη
σᾶς φωτίζει,
— ζαφείρια μου, σεῖς σκεφτικὰ, ποῦ τόσο
τ' ἀγαπῶ!
γιὰ σᾶς καὶ τὸ τραγοῦδι αὐτὸ ποῦ μέσα μου
ἀναβρῦζει
γιὰ σᾶς, γιὰ σέν' ἀγάπη μου, κι' ἀπόψε
[θὰ τὸ πῶ!

2

Θλίψη πνιχτὴ
πλήξη κλειστὴ,
βούρκωνε τὴν ψυχὴ μου
κι' ἔλεγα πῶς
ἀγάπης φῶς
δὲν θᾶμπη στὴ ζωὴ μου!

Μὰ μόλις σᾶς ἀντίκρυσαν τὸ μάγο
[ἐκεῖνο βράδυ,
μπήκε ἡ ματιὰ σας μέσα μου σὰ μαχαιριά...
[σὰ χᾶδι,
κι' ὄλη μ' ἀναστατώσατε! Μ' ἕνα σου
[λόγο μόνον
μοῦδωσες πάλι στὴ ζωὴ ἐλπίδα καὶ σκοπὸ:
Γιὰ σᾶς, γιὰ τὴν ἀγάπη σου, ν' ἀνθίζω
καὶ νὰ λυώνω!!
Μοῦ μάθατε τὸν Ἔρωτα! Γι' αὐτὸ σᾶς
[ἀγαπῶ!!!